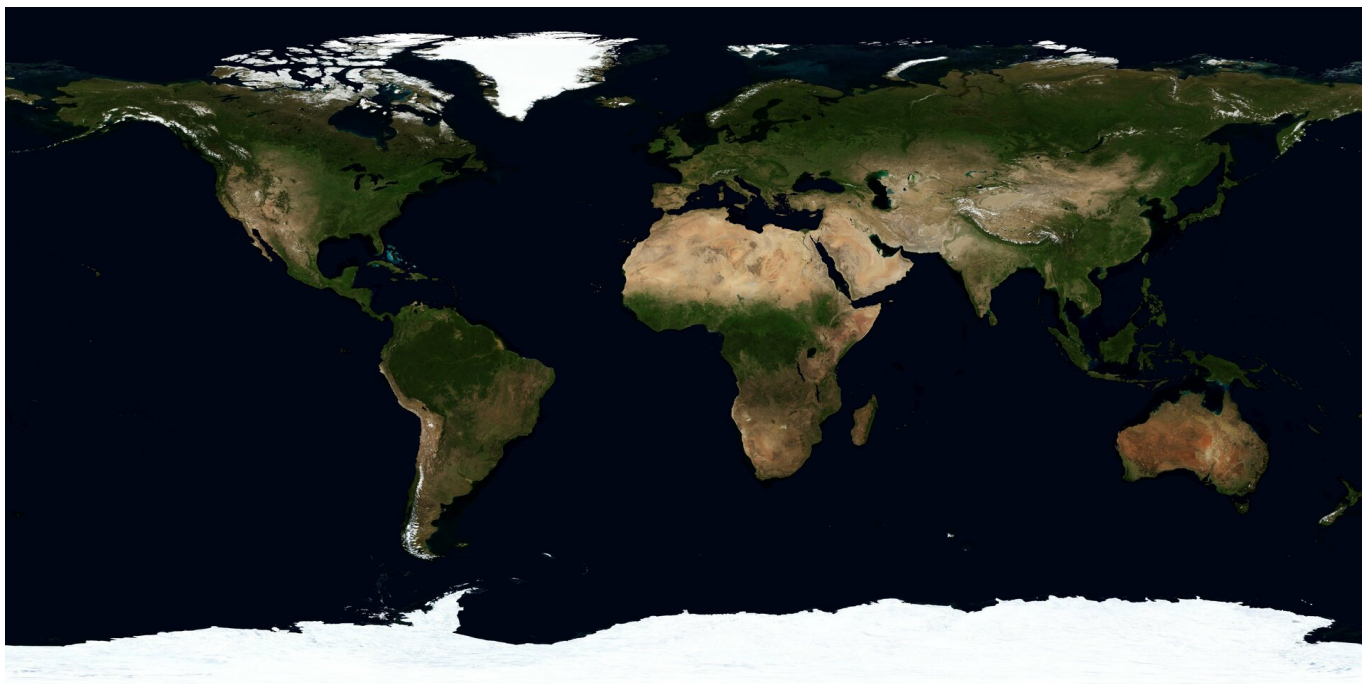

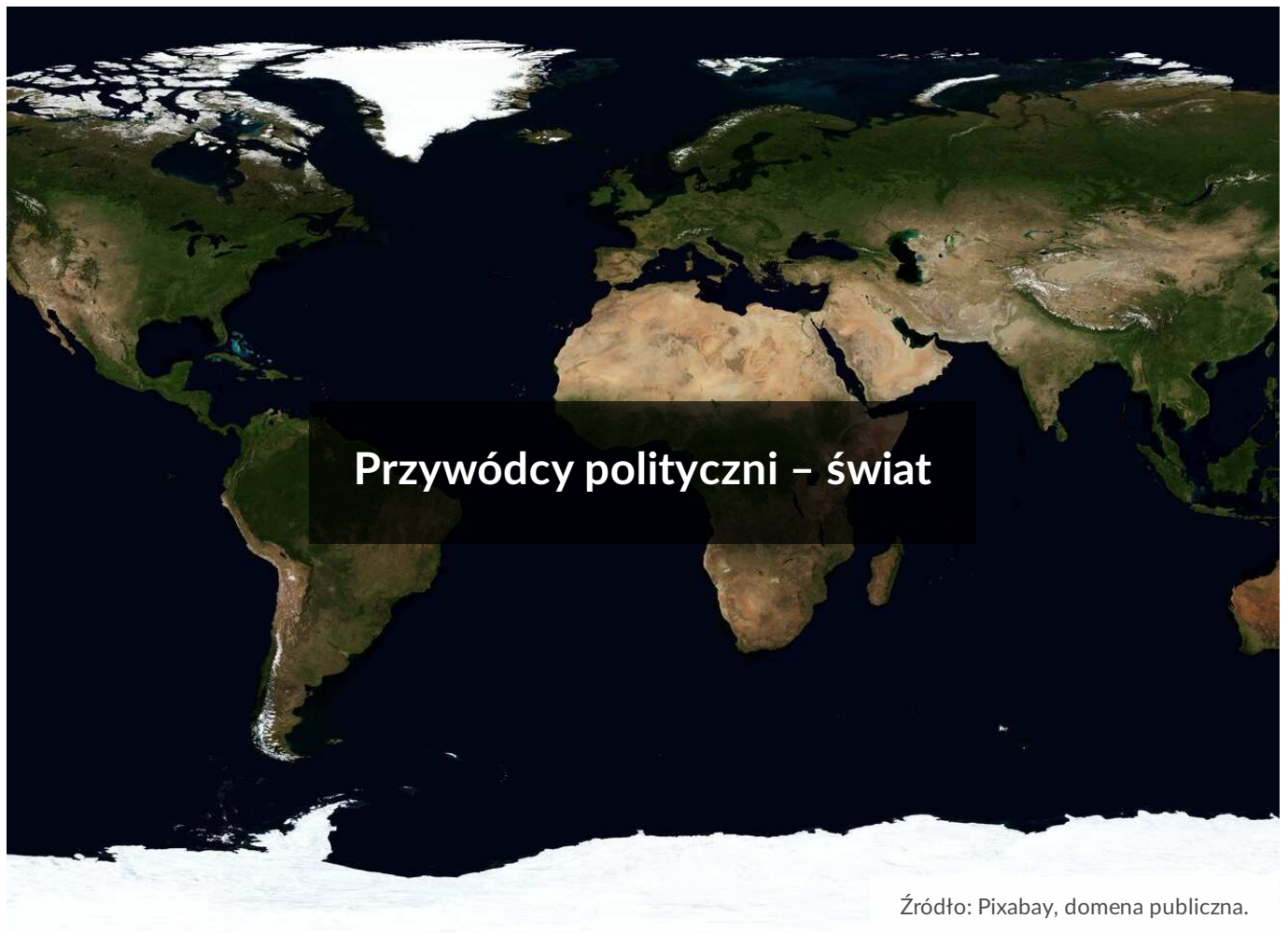

Przywódcy polityczni – świat

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Zbigniew Nienacki, *Dagome iudex. Ja, Dago Piastun.*, t. 2, Łódź 2015.
- Źródło: oprac. własne.

Przywódcy polityczni – świat

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Aleksander Wielki, Juliusz Cezar, Dżyngis-chan, Napoleon Bonaparte – dla większości z nas są to postacie doskonale znane. Postacie, które dzięki swojemu geniuszowi wojskowemu i politycznemu nie tylko przeszły do historii, ale stały się symbolem zwycięstw i największych potęg – twórcami imperiów. W dzisiejszych czasach nie potrzeba już podbojów i zdobyczy, by stać się potężnym przywódcą. Wystarczy dobre zarządzanie własnym państwem, zapewnienie bezpieczeństwa i rozwoju jego mieszkańcom, wsparte działaniami na rzecz zachowania pokoju na świecie. Ale czy dziś któryś z najważniejszych polityków i przywódców państw zasługuje na miano światowego lidera?

Twoje cele

- Zdefiniujesz pojęcia: mąż stanu, przywódca polityczny.
- Przeanalizujesz sposoby i metody sprawowania władzy.
- Scharakteryzujesz rolę, jaką odgrywają najważniejsi przywódcy polityczni w swoich krajach i na arenie międzynarodowej.
- Przeanalizujesz, w jaki sposób przywódcy polityczni osiągnęli swoją pozycję.

Dla zainteresowanych

**Przywódcy polityczni –
Europa**

**Przywódcy
współczesnych państw
totalitarnych**

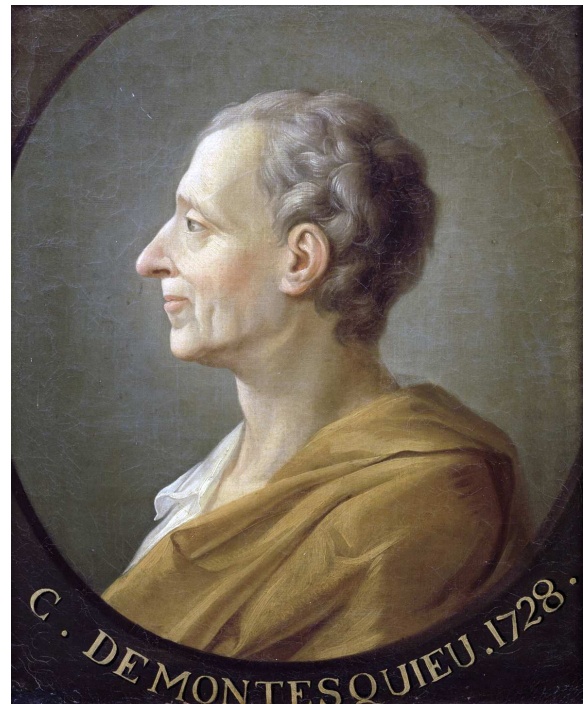
Przeczytaj

Jak to było kiedyś?

Zakończenie II wojny światowej i narastające rozbieżności wśród aliantów ukształtowały dwubiegunowy układ sił na świecie. Dominującą rolę zaczęły odgrywać dwa supermocarstwa – Stany Zjednoczone Ameryki i Związek Sowiecki. W ciągu następnych lat skupiły one wokół siebie lub uzależniły inne państwa. Od początku istniała między nimi widoczna rywalizacja, nazywana zimną wojną. To właśnie wśród przywódców politycznych mocarstw wielu upatrywało światowego lidera, który doprowadzi do zwycięstwa i przewagi jednej ze stron.

Wszystko zmieniło się w związku z przemianami lat 80. i 90. XX wieku. Upadek żelaznej kurtyny i koniec podziału świata na dwa wrogie obozy sprawiły, że trudno dziś wskazać jednego lidera wolnego świata. Szybkość przemian, kurczenie się świata, a przede wszystkim znaczący wpływ wielkich korporacji na losy ludzkości spowodowały, że dzisiaj wśród najbardziej wpływowych ludzi nie brakuje przedstawicieli świata biznesu i finansów. Niezmiennie jednak wiodącą rolę wśród najpotężniejszych odgrywają przywódcy polityczni.

Polskie przysłowie głosi: „Bagnetami można wojować, ale trudno nimi rządzić” i patrząc na rankingi najważniejszych politycznych liderów ostatnich lat, trudno nie zgodzić się z tym stwierdzeniem. We współczesnym świecie, wśród najbardziej wpływowych ludzi, trudno bowiem znaleźć krwawych tyranów lub tych, którzy swoją pozycję zawdzięczają zamachom stanu i wsparciu armii. Nie brakuje za to przywódców państw, których gospodarki prężnie się rozwijają, przynosząc dobrobyt i bogactwo swoim mieszkańcom.

Już na początku XVIII w. *Monteskiusz* głosił: „Kto chce rządzić ludźmi, nie powinien ich gnać przed sobą, lecz sprawić, by podążali za nim”. Jak myślisz, dlaczego wśród najpotężniejszych polityków i przywódców państw nie znajdziemy dziś tyranów i władców państw totalitarnych?

Źródło: domena publiczna.

Kim są najpotężniejsi ludzie współczesnej polityki?

W publikowanym od 2009 r. przez amerykański dwutygodnik o tematyce biznesowej „**Forbes**” rankingu „Najpotężniejszych ludzi świata” pierwsza piątka właściwie od początku pozostaje niezmienna. Przywódcy Stanów Zjednoczonych, Rosji, Chin, Niemiec każdego roku uznawani są przez niezależnych ekspertów za najważniejsze osoby, mające największy wpływ na losy świata.

Mimo wszystko rok 2018 przyniósł kilka ciekawych wyników i zmian w rankingu. Po czterech latach z pierwszym miejscem pożegnał się prezydent Rosji **Władimir Putin**, ustępując chińskiemu przywódcy **Xi Jinpingowi**. Awans przewodniczącego Chińskiej Republiki Ludowej nie powinien jednak dziwić, bo w wyniku wprowadzonych zmian w chińskiej konstytucji uzyskał on pozycję, której od czasów Mao Zedonga nie miał żaden inny przywódca Państwa Środka. Jego rosnąca pozycja jest jednak dotkliwym ciosem dla rosyjskiego prezydenta. Rządząc największym państwem świata, wygrywając kolejne wybory (ostatnie w 2018 r.) z ponad 77% poparciem, musiał oddać pozycję przywódcy komunistycznego państwa, któremu daleko do wartości demokratycznych i przestrzegania praw człowieka.

Trzecie miejsce przypadło prezydentowi Stanów Zjednoczonych **Donaldowi Trumpowi**. Zmagający się z ciągłymi oskarżeniami o skandale obyczajowe, a także śledztwem o wpływ Rosji na wybory prezydenckie, swoją pozycję zawdzięcza wciąż największej na świecie i stabilnej gospodarce państwa. Na kolejnym miejscu uplasowała się pierwsza i jedna z nielicznych kobiet w całym zestawieniu – niemiecka kanclerz **Angela Merkel**. Osiągniętą pozycją nie tylko potwierdziła mocarstwowy status naszych zachodnich sąsiadów, ale przede wszystkim udowodniła, że jest niekwestionowanym liderem Europy w trudnych czasach **brexitu**.

W rankingu magazynu „**Forbes**” z 2018 r. wśród 75 najpotężniejszych ludzi świata znalazło się tylko pięć kobiet – dwie przedstawicielki świata polityki i trzy biznesu. Jak sądzisz, dlaczego mimo równych praw obu płci we współczesnym świecie tak mało kobiet wg ekspertów miało wpływ na losy świata?

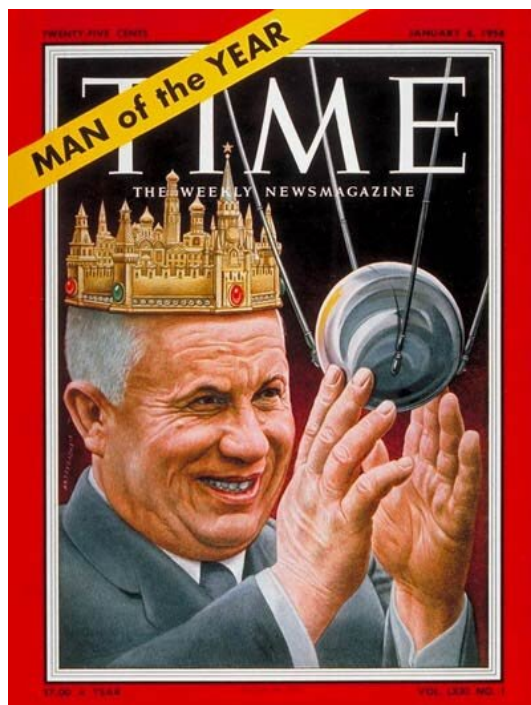
Źródło: Rijksvoorlichtingsdienst, licencja: CC BY 2.0.

Jednak największą niespodzianką jest obecność na liście następcy tronu Arabii Saudyjskiej, księcia koronnego **Muhammada ibn Salmana**. Ten niespełna 34-letni przywódca arabskiej monarchii absolutnej jest nie tylko najmłodszym politykiem w rankingu, ale także debutantem. Eksperci, umieszczając go na liście najpotężniejszych ludzi świata, kierowali się ogromnym wzrostem jego faktycznej władzy, jaki nastąpił po odsunięciu rodzinnej opozycji.

Tuż za nim, na 9. miejscu, ponownie znalazł się premier Indii **Narendra Modi**. Pozycja tego stojącego na czele największej światowej demokracji polityka również nie powinna dziwić. Jego zwycięstwo w wyborach z 2014 r. odsunęło od władzy Indyjski Kongres Narodowy, partię będącą u sterów władzy od dziesięcioleci. W kolejnym zestawieniu jego pozycja może jeszcze wzrosnąć za sprawą wygranych ponownie w 2019 r. wyborów i uzyskania bezwzględnej większości w parlamencie.

Wśród najważniejszych nie mogło zabraknąć polityków największych państw Europy – **Emmanuela Macrona**, prezydenta Francji, oraz **Theresy May** – szefowej rządu Wielkiej Brytanii. Wydaje się jednak, że zarówno francuski przywódca, jak i brytyjska premier w kolejnym roku nie obronią swoich pozycji. Protesty ruchu żółtych kamizelek we Francji i spory wokół kształtu umowy wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej sprawiły, że poparcie obu przywódców w społeczeństwie słabnie.

W zestawieniu „Forbesa” na początku trzeciej dziesiątki znaleźli się również politycy stojący na czele najważniejszych organizacji międzynarodowych: **Antonio Guterres**, sekretarz generalny ONZ, oraz **Jean-Claude Juncker** – przewodniczący Komisji Europejskiej (od lipca 2019 r. przewodniczącą KE jest **Ursula von der Leyen**). Ich obecność w rankingu z jednej strony świadczyć może o rosnącej pozycji międzynarodowych wspólnot (Jean-Claude Juncker po raz pierwszy pojawił się wśród nominowanych), z drugiej jednak odległe miejsce każe wątpić w skuteczność ich działań.

Swoje rankingi i zestawienia opracowuje wiele instytucji, gazet i ośrodków naukowych. Wiele z nich ma charakter lokalny lub regionalny. Są jednak i takie, których nagroda traktowana jest jako szczególne osiągnięcie i nobilitacja. Jednym z najważniejszych wyróżnień jest tytuł Człowieka roku tygodnika „Time”. To przyznawana od 1927 r. nagroda, początkowo wybitnym ludziom lub grupie osób, a współcześnie również maszynie lub idei, które w mijającym roku miały największy wpływ na wydarzenia na świecie. Redakcja tygodnika przyznaje to

wyróżnienie bez względu na to, czy osoba ta odegrała pozytywny, czy negatywny wpływ. Jak myślisz, czy warto nagradzać takimi tytułami osoby czyniące zło i łamiące prawo?

Źródło: domena publiczna.

Międzynarodowa współpraca

Spotkaniom najważniejszych ludzi świata najczęściej towarzyszą protesty antyglobalistów i krytyków nierównomiernego podziału dóbr. Często kończą się one walką z policją i brutalnymi starciami na ulicach miast. Jak myślisz, dlaczego mimo korzyści, jakie daje międzynarodowa współpraca w różnych obszarach, spotkać można tak wielu jej przeciwników? (Na transparencie napis: „Scrap the CAP”, czyli „Czas wycofać się ze wspólnej polityki rolnej”).

Źródło: Sam Fentress, licencja: CC BY-SA 2.0.

W obecnych czasach przywództwo nawet największego i najbardziej rozwiniętego gospodarczo państwa nie pozwoliłoby uzyskać wpływu na świat, gdyby nie międzynarodowa współpraca i działania. Inicjatywy na rzecz pokoju i światowego bezpieczeństwa, walka z terroryzmem czy współpraca w zażegnywaniu kryzysów finansowych stały się, obok odpowiedzialności za swoich obywateli, najważniejszymi sprawami poruszonymi na spotkaniach liderów politycznych. Wśród tych najważniejszych należy wymienić szczyty państw **G7**, czyli przedstawicieli najważniejszych światowych gospodarek, oraz **G20** – najbogatszych państw. Mimo podejmowanych starań i coraz liczniejszych głosów o włączenie do tego grona Polski (grupa G20), dotychczas nie udało się trafić w szeregi najważniejszych przywódców politycznych świata żadnemu z naszych rodaków.

Słownik

brexit

(z ang. *Britain* – Brytania, i *exit* – wyjście); potoczne określenie procesu opuszczania przez Wielką Brytanię struktur Unii Europejskiej zapoczątkowane po referendum z czerwca 2016 r.

G20

grupa 19 państw i Unii Europejskiej, których przedstawiciele, najczęściej ministrowie finansów, spotykają się na corocznych spotkaniach, dyskutując o polityce finansowej i światowej gospodarce; w teorii należą do niej najbogatsze państwa na świecie

G7

grupa państw uznawanych za najbardziej rozwinięte i najważniejsze na świecie pod względem gospodarczym; do jej grona należą: Francja, Japonia, Niemcy, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy i Kanada; co roku przywódcy tych państw spotykają się na szczytach gospodarczo-politycznych

„Forbes”

amerykański magazyn biznesowy założony w 1917 r.; corocznie publikuje rankingi najpotężniejszych i najbogatszych ludzi świata, które uważane są na miarodajne źródła informacji

mąż stanu

wybitny polityk, kierujący się interesem narodowym, przedkładający go nawet nad interes własny

racja stanu

podstawowe, żywotne interesy państwa, które nie podlegają negocjacjom; za twórcę teorii racji stanu uważa się Niccolo Machiavellego

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się ze schematem i wykonaj ćwiczenie.

Przywódcy współczesnego świata w 2018 roku wg „Forbesa”

Zdjęcie przedstawia niebieski, anglojęzyczny napis Forbes.

Każdego roku
amerykański magazyn
biznesowy „Forbes” na
swoich łamach
publikuje ranking
najpotężniejszych
i najbardziej
wpływowych ludzi
mijającego roku.

Źródło: Forbes, Inc., domena publiczna.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, dlaczego większość wśród największych przywódców stanowią liderzy zachodniego świata.

Ćwiczenie 2

Podaj, kogo według ciebie zabrakło na liście „Forbesa”, a kto nie powinien się na niej znaleźć. Uzasadnij swój wybór.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Połącz w pary przywódców i państwa, które reprezentują.

Shinzō Abe

Chińska Republika Ludowa

Emmanuel Macron

Niemcy

Xi Jinping

Arabia Saudyjska

Władimir Putin

Kanada

Justin Trudeau

Indie

Donald Trump

Stany Zjednoczone Ameryki

Angela Merkel

Francja

Muhammad ibn Salman ibn Abd al-Aziz

Federacja Rosyjska

Narendra Modi

Japonia

Ćwiczenie 2

Oceń, czy poniższe stwierdzenia dotyczące światowych liderów są prawdziwe, czy fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Za najbardziej wpływową kobietę w polityce międzynarodowej uważana jest kanclerz Niemiec, Angela Merkel.	☐	☐
Wśród najpotężniejszych polityków 2018 r. można znaleźć władcę państwa absolutnego.	☐	☐
Do roku 2014 w spotkaniach grupy najważniejszych państw na świecie pod względem gospodarczym, tzw. G7, brała udział Rosja.	☐	☐
Polska bierze czynny udział w spotkaniach grupy G20, do której należy, a której celem jest wspólna dyskusja nad polityką finansową.	☐	☐
W spotkaniach grupy G7 bierze udział polityk pochodzący z Polski.	☐	☐
Przywódca najmniejszego państwa na świecie został w 2018 r. uznany przez magazyn „Forbes” za jedną z najbardziej wpływowych osób na świecie.	☐	☐

Ćwiczenie 3

Podaj, w którym roku został po raz pierwszy przyznany tytuł Człowieka roku tygodnika „Time”.

Kliknij przycisk *Porównaj swoją odpowiedź* i zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Podaj, ilu Polaków zostało uhonorowanych tytułem Człowieka roku tygodnika „Time”.

Kliknij przycisk *Porównaj swoją odpowiedź* i zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Dokończ zdanie.

W 2018 r. w pierwszej dziesiątce najpotężniejszych ludzi świata magazynu „Forbes” po raz pierwszy znalazł się polityk z...

Kliknij przycisk *Porównaj swoją odpowiedź* i zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

((Zbigniew Nienacki

Dagome iudex. Ja, Dago Piastun.

Historia ocenia rządy i władców tylko według tego, jakie osiągnęli cele. Dzieli ich na słabych i nieudolnych, choć być może byli dobrotliwi i pełni cnoty. Wyróżnia potężnych i silnych zwanych wielkimi, choć być może swoją wielkość osiągnęli przez zdradę, wiarołomstwo, niezliczone zbrodnie i wojny. Dla historii liczy się tylko wielki cel, przemyka oczy na środki, które doprowadziły do niego. Wywyższa zwycięzców, gardzi pokonanymi.

Źródło: Zbigniew Nienacki, *Dagome iudex. Ja, Dago Piastun.*, t. 2, Łódź 2015.

Wymień przywódców pasujących do wskazanych przez Zbigniewa Nienackiego grup: słabych, ale dobrotliwych oraz potężnych, ale zawdzięczających swą wielkość zdradzie i zbrodni.

Słabi, ale dobrotliwi i pełni cnót

Potężni, ale zawdzięczający swą wielkość
zdradzie i zbrodni

Ćwiczenie 7

Podaj, jakie cechy są pożądane u przywódcy politycznego, by można było mówić o nim jako o światowym liderze. Sporządź katalog takich cech i do każdej z nich dopisz przywódcę, który ją posiadał.

Zapoznaj się z grafiką i opisem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

Źródło: G20 Argentina, licencja: CC BY 2.0.

Przedstawiciele grupy G20, czyli z zasady najbogatszych państw świata i Unii Europejskiej, spotykają się na dorocznych szczytach, na których omawiane są najważniejsze kwestie związane z finansami i światową gospodarką.

Źródło: oprac. własne.

Wyjaśnij, dlaczego w tym gronie zasiadają przedstawiciele państw, których gospodarki znajdują się poza pierwszą dwudziestką. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Dla nauczyciela

Autor: Sebastian Górski

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Najpotężniejsi ludzie świata

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja.

Uczeń:

5) przedstawia różne rozumienia pojęcia polityki; analizuje, na wybranych przykładach, zjawiska konfliktu i kompromisu politycznego;

VII. Rywalizacja o władzę.

Uczeń:

7) analizuje systemy partyjne w wybranych państwach demokratycznych (np. w Republice Francuskiej, Republice Federalnej Niemiec, Stanach Zjednoczonych Ameryki, Konfederacji Szwajcarskiej, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Republice Włoskiej).

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje sposoby i metody sprawowania władzy;
- charakteryzuje pozycje i role najważniejszych, światowych przywódców politycznych;
- definiuje pojęcia: *przywódca polityczny*, *mąż stanu*, *światowy lider*,

- analizuje i porównuje role, jakie odgrywają przywódcy polityczni w swoich krajach i na arenie międzynarodowej;
- analizuje sposób zdobywania władzy i osiągnięcia pozycji przez najpotężniejszych ludzi świata polityki.

Strategie nauczania:

- strategia badawcza;
- strategia asymilacyjna;
- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja, dyskusja za i przeciw;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- burza mózgów;
- analiza tekstów i materiałów źródłowych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

2. Uczniowie wypisują trzy nazwiska ich zdaniem najwybitniejszych i najważniejszych przywódców politycznych XX-XXI wieku. Stosują zasadę:

1. miejsce – 3 punkty;
2. miejsce – 2 punkty;
3. miejsce – 1 punkt.

Prezentacja wyników głosowania i dyskusja. Uczniowie przedstawiają argumenty uzasadniające ich wybór. Jeśli wśród wyników pojawią się tyrani i postacie odpowiedzialne za największe zbrodnie (np. Hitler), zadaniem nauczyciela jest takie pokierowanie dyskusją,

by dyskutanci przekonali się, że nie byli to wybitni politycy, gdyż ostatecznie ich idee zakończyły się fiaskiem i zbudowane były na przemocy i okrucieństwie.

Faza realizacyjna

1. Podział klasy na niewielkie grupy. Na podstawie prezentacji multimedialnej przedstawiającej ranking „Forbesa” oraz informacji wyszukanych w dostępnych źródłach uczniowie odpowiadają na pytania:

- Jakie cechy decydują o staniu się światowym liderem, najważniejszym przywódcą?
- Czy status najbardziej wpływowych przywódców politycznych uzależniony jest od wielkości i siły kraju, na czele którego się stoi?

2. Uczniowie wspólnie tworzą katalog cech, jakimi powinien charakteryzować się światowy lider polityczny. Uwzględniają nie tylko cechy osobowościowe (charakteru), ale również np. wykształcenie, pozycję państwa/organizacji oraz inne aspekty. Po zakończonej pracy następuje prezentacja propozycji.

3. Dyskusja za i przeciw na temat: „Czy reprezentant niewielkiego państwa może stać się przywódcą politycznym, który może zmienić losy świata?”. Grupy naprzemiennie podają swoje argumenty i przykłady takich postaci. Na zakończenie wybrana osoba podsumowuje dyskusję. Uczniowie mogą też zmienić grupy, jeśli przekonały ich argumenty adwersarzy.

4. Jeśli ze strony uczniów nie padnie taka odpowiedź, jako przykład można podać postać Lecha Wałęsy, który stał się jednym z liderów zmian i demokratyzacji bloku wschodniego. W tej dyskusji należy unikać sporów dotyczących obecnej pozycji i poglądów byłego prezydenta. Jej celem jest pokazanie, że charyzmatyczny przywódca, któremu przyświeca szczytna idea, może pociągnąć za sobą szerokie grupy społeczne i dokonać zmian o światowym znaczeniu.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie rozwiązują ćwiczenia interaktywne wskazane przez nauczyciela. Wspólne omówienie odpowiedzi.

2. Jako podsumowanie zajęć uczniowie odpowiadają na pytania: „Czy wśród współczesnych Polaków, nie tylko polityków, widzicie kogoś, kto powinien trafić na listę „Forbesa”? Jakie argumenty i osiągnięcia za tym przemawiają?”.

Praca domowa:

Często mówi się, że ktoś jest „urodzonym przywódcą”. Zastanów się, kto nadaje się na lidera i czy każdy może nim zostać. Czy potrzebne są szczególne cechy, by stać się przywódcą, czy można się tego nauczyć? Napisz krótką wypowiedź, w której przedstawisz swoją argumentację.

Materiały pomocnicze:

Najpotężniejsi Ludzie Świata 2018 - ranking „Forbes” – forbes.pl.

S. Skiena, Ch. Ward, *Who's Bigger? Where Historical Figures Really Rank*, Cambridge 2013

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Na podstawie prezentacji uczniowie mogą stworzyć indywidualny ranking najbardziej wpływowych ludzi na świecie.